

KASS JÁNOS

A szegedi téglavár

*A 60 éves Pataki Ferenc jubileumi kiállításáról, a Tisza-partról, a Stefániáról,
a bürokráciáról, a művészetről és a művekről*

Győzelem!

Annyi vesztes csata után, Muhi, Mohács, Világos, Trianon stb. végre egy győzelem: miénk a Vár!

Pataki Feri foglalta, bevette a szegedi téglavárat, a múzeum, a színház és a Kasszálló Bermuda-háromszögében, huszáros rohammal, meglepetésszerűen győzött!

Kitűzte a lobogóját, pontosabban a transzparensét: „Pataki Ferenc jubileumi kiállítása” A hatalmas, évszázados falak megteltek élettel, és persze elsősorban képekkel. S lássatok csodát, a képtárból kitesékelt művészek, Pataki mesterrel az élen, megszállták a gyönyörű, ívelt téglaboltzatok által határolt területet. Ritka nagyszerű vernissage-ra, kiállítás-megnyitóra került sor, Szeged apraja-nagyja ott nyüzsgött a Vár-múzeum, Vár-képtár, Vár-galéria termeiben! Ez a kemény és megalkudni képtelen művész ez év januárjában az első volt, aki a megnyitó után tiltakozásul leakasztotta nagyméretű képét a képtár faláról, s követték a többiek is, amikor kiderült, hogy az egykori képtár dobra került. Hát legyen belőle bank! Bürokraták, sokasodjatok! Művészkéim, takarodjatok! Es íme, alig néhány hónap múlva a megszállt várrom fogadja, mint a népmesében, a legkisebb fiút, ezt a fekete gyereket, aki lehetett volna modell a honfoglaláshoz, amint szőréen üli meg a lovat. De Pataki Ferencet ló helyett inkább a lószőr érdekli, mármint a jóféle ecset, a mókusszőr, de még inkább a spahtli, a belgavászon, a terpentín, a festék, a sárga, akár a Tisza-parton is!

Es fest és fest és fest!

Képeivel megteltek a falak, keretbe fogott, kis borotválkozó tükörrre festett arc-képével fogad bennünket, mindjárt a bejáratnál. Csontváry szakállas önarcképe jut az eszembe, s rögtön utána Juhász Gyula: íme Pataki Ferenc családfája, egymásba kapcsolódó sors-láncszemei, DNS-kódja.

Megtalálta a helyét itt, a Tisza-parton, ez a nagy elődeit, őseit nyomon követő ecsetvitéz!

Pataki mester egy szál ecsettel vette be a szegedi téglavárat.

Micsoda győzelem!

Micsoda rég nem látott ünnep a megnyitón: mozdulni sem lehetett a termekben. A nagyszerű, aszketikus, Szent Ferenc-i Mezei Ottó nyitogatta a fejeket, és a megye első embere, Frank József büszkén adta át a Vár kulcsát a győzteseknek.

A képtár elesett, nem lehetett megmenteni, de a szegedi Vár a miénk. A jövőben itt, a Stefánián, a híd és a Sajtóház között kialakulhatna egy kulturális központ, egy Barbican Center, egy Pompidou központ.

A sétányon szoborpark, Juhász Gyula, Erzsébet királyné már a helyén van, de hiányzik Móricz, Dózsa, Rózsa Sándor, a szegedi halász, a pákász, és az árvízi töltést talicskázó alföldi kubikos.

A Tisza-partra, a beton védőfalra zászlórudak kellenek, s a szegedi címer mellett az egyetem, a Pick-szalámi, a futball-csapat emblémáit, színeit lobogtathatná a tiszai szél.

A múzeum mögött íme már lovas szobor áll, pár hónapja avatták, az egyetem udvarán álló Szent Györgynek, a Kolozsvári testvérek szobrának a pandanja.

Gyönyörű a kilátás az éjjel is kivilágított Dómra. A Tisza-parton a bástya alapjait meg kellene emelni, és egy híddal – a szerelmesek számára készített Sóhajok hídjával – összekötni a parttal. Ez szegedi unikum lehetne, kedves találkahely.

De vissza a meghódított Várhoz: néhány jól elhelyezett fényvel megvilágítva kívülről is kapcsolódna a fényes színházi élményekhez. A színházból kilépve egy jól sikerült előadás után a galéria büféjében, az ernyők alatt csendesen meg lehetne beszélni a látottakat.

A Stefániát rejtett fényekkel biztonságossá lehetne tenni, és a Bácskából, a Vajdaságból, Újszegedről érkezőket pompás panoráma fogadná. Szegednek nincs ipara, nincsenek gyárai, Szeged az eszével, tehetségével, szorgalmával és az ötleteivel juthat lélegzethez, s egyetemi város lévén, a tudás az igazi szegedi valuta.

A csendes kimúlást, a passzivitást félrelökve a szegedi festők, művészek talpra álltak, egyenesen opponálták a döntést, a hivatal határozatát, és immár művészettörténeti tény, a várost minősítő esemény az emlékezetes lépés, amikor Patakival az élen megindult a processzió, és az ünneplő közönség tapsa mellett a szegedi művészek kivonultak a régi képtárból, hogy néhány hónappal később bevonuljanak a várba.

A szegedi polgárok immár ébrednek, ezt bizonyítja ez a gesztus is. Igyekeznek megvédeni jogaikat, s a magát tévedhetetlennek hívó, általunk megválasztott tisztségviselőknek számolniuk kell a civil kurázssal is. A mindent jobban tudók felfigyeltek az új jelenségre, a város lakóit a saját érdekeik ellen nem lehet képviselni!

Az egy szál ecsettel kivívott győzelem intő példa, és intő példa a Hősök-kapuja is. Le lehetett vakolni Aba-Novák művét. Ki lehetett tiltani Klebelsberg Kunót a magyar szellem életből, de íme: a szobra itt áll a Széchenyi-téren, a Városháza előtt!

Szeged Szent-Györgyi Albert, Bay Zoltán, a szegedi matematikai iskola, az orvosképzés, de a közgazdász-számítógép programozó új generáció már nem csak szögediesen beszél, de két-három nyelven is kommunikál, és az internetről hívja le az „up to date” információkat: most már nem nagyon lehet mellébeszélni!

Szegedet sújtotta tavaly a hatalmas tiszai szennyezés, halpusztulás, amely az egész világon ismertté vált, s nem olyan régen még jól lehetett hallani a szegedi éjszakában a szomszédos háború robbanásait.

De a téglavár visszafoglalása, ez a békés győzelem rá kell, hogy ébresszen bennünket, szegedi polgárokat, művészeket és vezetőket arra, hogy e nagyszerű város nem a Szilikon-völgy, de kultúrájával, műveltségével, összefogással a klebelsbergi tanulságot megértve, távlatokban gondolkozva itt, a limesen a magyar Firenze lehet!

A Medici dinasztia háromszáz éven át tudott valamit és gyakorolta is. Alkotókra volt szüksége, művészekre, írókra, szobrászokra, akik megszállították az életet. Petrarca, Boccaccio, Dante ott, Szív Ernő, Temesi, Gregor Jóska itt, Michelangelo, Leonardo, Donatello művei és a nagy fiesták ott, itt a nyári szabadtéri játékok. Pizza itt is, ott is, de a szegedi halászlé csak itt! Milánói Scala ott, itt a szegedi balett! Zoltánfi, Baka Pista emléke itt, ott a pompás Risorgimento!

Végimegyek a szegedi Via Venetón, a Piazza di Spagnán, a Kárász utcán, a Széchenyi téren, és átjár az öröm.

Miénk a vár. Szinte látom: színes zászlók lobognak a házakon, csinos szegedi lányok tartanak a Dóm felé, s a tornyokból fanfárok hirdetik a győzelmet: „Szeged híres város, Tápéval határos”.

Pataki Ferit süjtásos kék-vörös bodigárdok pajzsra emelik, s lassú, kimért léptekkel megindul a menet a Kárász utca–Széchenyi tér–Vár utca–Stefánia útvonalon a szegedi téglavár felé!

A kíséretben bábosok, költők, mézeskalácsosok, színészek, színésznék, leendő muzsisták, pojacák, a szegedi rock és dixie együttesek, tűzoltók és tűzoltózenekar, a vám- és határőrség, a vízilabdacsapat, a szalámigyár, tíz méteres szalámi-lufikkal, a művészeti iskolák, a benzinkutasok, az olajmaffiózók, a Szegedért Alapítvány és a díjazottai, a Mol, egy működő miniatűr kúttal. A százszemélyes bográcsot kavargató, fehér sapkás szakácsok, a Csillag-börtön képviselőiben néhány csikos pizsamás életfogytos, díszruhás börtönőrrel. A múzeum színeiben két kőoroszlán. Móra Ferenc portréját gyönyörű arany keretben a festőművészek viszik.

A Virág cukrászdát hatalmas, teherautónyi csokoládétorta képviseli, a szegedi építészeket a Világ Utcája. A MÁV különvonatot szervez, valódi, füstölgő, 424-es mozdonnyal, jegylyukasztó kalauzzal felszerelve.

A Tiszatáj különszámot jelentet meg Pataki Ferenc eredeti tollrajzaival, és mellékletként „Miénk a vár, tiéd a lekvár és a képtár” címmel a verspályázat díjazottjait mutatja be.

A Délmagyarország ünnepi tripla számot nyomat a legújabb lézertechnikával, kivételesen a sportrovatot egyetlen hasábra zanzásítva.

Léko Péter interjúban elsőként üdvözli a Várat visszafoglaló Pataki Ferit. Harcos üdvözlését küldi Kokó, valamint Temesi Feri, aki a „Por” után a három betűs „Vár” címet adja új ciklusának, és a többkötetes mű címei a következők lesznek: „Ecsettel a Vár ellen”, „A győzelem képekben”, „Szög-art a várfalon”, s végül: „Ki a művész Szegeden”.

Győztünk!

A Vár a miénk, Szeged is a miénk!

Éljen a művészet! Éljen Pataki Ferenc!

2001. 11. 27.